

Nr 87.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående disposition av vissa äldre reservationsanslag; given Stockholms slott den 22 februari 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

G U S T A F.

Torsten Nilsson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 22 februari 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, QUENSEL, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Nilsson:

Genom beslut den 29 juni 1945 har Kungl. Maj:t medgivit, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen finge under budgetåret 1945/46 disponera återstående delar av det för budgetåret 1942/43 anvisade reservationsanslaget Bidrag till byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar.

Vidare har Kungl. Maj:t den 6 juli 1945 med stöd av riksdagens beslut (riksdagens skrivelse 1945:143) medgivit väg- och vattenbyggnadsstyrelsen rätt att under budgetåret 1945/46 disponera, bland annat, 100 000 kronor av det för budgetåret 1940/41 anvisade reservationsanslaget Bidrag till byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar (B).

I skrivelse den 31 januari 1946 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* hemställt, att riksdagens medgivande måtte utverkas därtill, att nyssnämnda båda reservationsanslag finge kvarstå jämväl under budgetåret 1946/47. Till stöd för sin hemställan beträffande det för budgetåret 1940/41 anvisade anslaget har styrelsen — under erinran att det därå för innevarande budgetår disponibla beloppet 100 000 kronor avsåge kostnader för bro över Dalälven vid Överboda jämte tillfartsvägar — anfört, att de återstående arbetena å företaget på grund av brist på arbetskraft icke kunnat utföras i beräknad utsträckning. Vad angår det för budgetåret 1942/43 anvisade anslaget har styrelsen anfört, att de företag, för vilka detta anslag jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 29 juni 1945 vore avsett, icke kunde slutföras under innevarande budgetår.

I utlåtande den 7 februari 1946 har *riksväkenskapsverket* förklarat sig icke hava något att erinra mot väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förevarande framställning.

*Departements-
chefen.*

Då väg- och vattenbyggnadsstyrelsen synes böra medgivas rätt att även under nästkommande budgetår disponera nu ifrågavarande reservationsanslag, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att

dels det för budgetåret 1940/41 anvisade reservationsanslaget Bidrag till byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar (B)

dels ock det för budgetåret 1942/43 anvisade reservationsanslaget Bidrag till byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar måtte få disponeras under budgetåret 1946/47.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Nils Hellenius.

Nr 88.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av vissa kronoegendomar m. m., given Stockholms slott den 15 februari 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—6:o hemställt.

GUSTAF.

P. E. Sköld.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 februari 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning vissa ärenden angående försäljning av kronoegendomar m. m., vilka ärenden syntes böra föranleda framställning till riksdagen, samt anför följande.

1:o.

Nyvalla nr 1 i Uppsala län.

Kronoegendomen, f. d. ryttmästarebostället 1 ⁵/₈ mantal Nyvalla nr 1 (1¹) i Viksta socken, Uppsala län, är utarrenderad till den 14 mars 1946 mot arrendeavgälder, som för tiden från den 14 mars 1945 utgå för huvudgården med 1 000 kronor och för den till torvtäkt upplåtna s. k. Örsmossen med 100 kronor.

Uppskattningsförrättning har hållits å egendomen under åren 1937—1942. Av det vid förrättningen förda protokollet samt övriga till ärendet hörande handlingar ävensom en av förste lantmätaren J. W. Mossberg åren 1894—1895 upprättad karta över egendomen inhämtas bland annat följande.

Egendomen är belägen 30 kilometer från Uppsala samt 5 kilometer från Skyttorps järnvägsstation. Efter försäljning år 1943 av vissa områden (å tillhops omkring 61 hektar) för komplettering av närliggande ofullständiga jordbruk omfattar egendomen numera en areal av 118,2250 hektar, därav 35,2970 hektar åker och tomt, 2,3170 hektar odlingsmark och 29,7510 hektar skogsmark, allt hörande till huvudgården, samt 50,86 hektar i Örsmossen.

Huvudgården, som äger god arrondering, utgör en lämplig brukningsdel.

Inägojorden består dels av stenbunden lerjord och dels av mossjord samt är icke täckdikad. Hävden föranleder icke anmärkning. Större delen av Örsmossen är avverkad till ett djup av 1,5 meter.

De å egendomen belägna, kronan tillhöriga byggnaderna äro till övervägande del i medelgott skick. Ett stort antal byggnader och byggnadsdelar tillhöra arrendatorn.

Till egendomen hör andel i Norunda häradsallmänning. Egendomen har del i Nyvallabäckens dikningsföretag av år 1940.

Egendomen är elektrifierad. Samtliga elektriska anläggningar tillhöra arrendatorn. Älvkarleby kraftverk samt Viksta elektriska distributionsförening ha elektriska ledningar framdragna över egendomen.

Taxeringsvärdet utgör 39 200 kronor, därav 30 800 kronor jordbruksvärde, 6 900 kronor skogsvärde samt 1 500 kronor tomt- och industrivärde å Örsmossen.

Uppskattningsnämnden har uppskattat saluvärdet å numera i huvudgården ingående delar av egendomen till sammanlagt 54 040 kronor, därav 26 050 kronor för skogsmarken med växande skog samt 7 500 kronor för andelen i häradsallmänningen. Nämnden har föreslagit försäljning av dels huvudgården till arrendatorn Alphons Hallman, som hävdade densamma utan anmärkning under många år, dels ock Örsmossen genom utbud å auktion eller under hand.

Domänintendenten har uppskattat saluvärdet å Örsmossen till 50 kronor för hektar.

Revirförvaltaren har — med hänsyn till att ifrågavarande egendom vore avsedd belägen i förhållande till revirets övriga förvaltningsenheter samt dessutom hade relativt liten skogsmarksareal — ansett att egendomen borde försäljas, därest skäligt pris kunde erhållas.

Överjägmästaren har icke haft något att erinra mot försäljning till de föreslagna saluvärdena. Sedermera har emellertid överjägmästaren meddelat, att värdet av ståndslogen vid omräkning ansetts kunna sänkas med 1 000 eller högst 1 200 kronor.

Riksantikvarieämbetet har meddelat, att det ur de synpunkter, som ämbetet ägde företräda, icke syntes föreligga skäl att behålla egendomen i kronans ägo.

Överlantmätaren har beträffande Örsmossen framhållit, att den icke vore lämplig till vare sig uppodling eller skogsbörd, att den endast skulle kunna avskiljas såsom särskild fastighet för att användas såsom torvtag, därest behov av dylik fastighets bildande förefunnes, samt att mossen syntes böra kvarbliva under huvudgården.

Arrendatorn Hallman har efter underhandlingar förklarat sig villig att inköpa egendomen för 51 000 kronor, under förutsättning att förekommande husrötebrister finge ingå i nämnda belopp. Detta erbjudande har domänintendenten, under framhållande av att arrendatorn innehaft egendomen sedan år 1923 och hans fader dessförinnan sedan år 1907, ansett vara för kronan antagbart. Efter ytterligare underhandlingar har arrendatorn höjt sitt anbud till 52 000 kronor under angivna förutsättning.

Med skrivelse den 24 januari 1946 har domänstyrelsen underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört följande.

En sammanställning av de föreslagna värdena giver vid handen, att saluvärdet å huvudgården och Örsmossen uppskattats till sammanlagt 56 580 kronor. Enär överjägmästaren ansett, att skogsvärdet skulle kunna nedsättas med 1 200 kronor, skulle saluvärdet sålunda utgöra 55 380 kronor. Arrendatorn av mossen, A. Johansson, vilken äger den intilliggande fastigheten Skyttorps torvströfabrik 1¹, har på förfrågan meddelat, att han icke önskar inköpa mossen, enär densamma i huvudsak är averkad. Domänintendenten har under hand meddelat, att ytterligare averkning icke torde kunna ske, förrän mossen utdikats, samt att ett sådant företag skulle bli mycket dyrbart. Med hänsyn till föreliggande förhållanden och då den nu efter verkställda avstyckningar kvarvarande delen av egendomen på grund av jordens stenbundna och i övrigt svaga beskaffenhet icke lämpligen kan ytterligare uppstyckas samt någon anledning att behålla egendomen i kronans ägo icke synes föreligga, vill styrelsen tillstyrka försäljning av densamma i dess helhet till arrendatorn Hallman för 52 000 kronor.

Domänstyrelsen har sedermera inkommit med sådan förklaring och sådant intyg angående Hallmans ifrågasatta förvärv av egendomen, som avses i 2 § kungörelsen den 21 december 1945 (nr 806) rörande tillämpning av lagen den 21 december 1945 (nr 805) om inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet.

I enlighet med vad domänstyrelsen föreslagit vill jag tillstyrka, att ifråga-
varande kronoegendom i sin helhet försäljes till arrendatorn. Den föreslagna köpeskillingen, 52 000 kronor, synes i betraktande av vad i ärendet anförts kunna godtagas. Icke heller i övrigt har jag något att erinra mot domänstyrelsens försäljningsförslag. Jag hemställer alltså att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

Departements-
chefen.

att kronoegendomen 1⁵/₈ mantal Nyvalla nr 1 (1¹) i Viksta socken, Uppsala län, må försäljas till arrendatorn Alphons Hallman för en köpeskillning av 52 000 kronor samt under villkor i övrigt,

att egendomen försäljes med tillträde den 14 mars 1946 i då befintligt skick,

att försäljningen icke omfattar andra å egendomen befintliga byggnader och anläggningar än sådana, som tillhöra kronan,

att köparen skall erlægga fyra procent ränta å köpeskillingen från den 14 mars 1946 till dess köpekontrakt utgives,

att samtliga mellan Hallman och kronan varande, på gällande arrendekontrakt grundade fordringsanspråk med undantag av till äventyrs förefintliga anspråk på oguldna arrendavgälder och skatter skola anses vara reglerade i och genom försäljningen,

att köparen ansvarar för annuiteter och övriga utgifter för egendomen berörande torrlägningsföretag,

att köparen såsom ägare av egendomen medger vattenfallsstyrelsen rätt att dels kostnadsfritt för all framtid bibehålla en över egendomen framdragen högspänningsledning, dels borttaga för ledningen hinderliga och för dess säkerhet farliga träd och buskar, vilka skola tillhöra egendomens ägare och tillvaratagas av denne, dels ock för styrelsens personal erhålla obehindrat tillträde till egendomen för ledningens tillsyn, underhåll och reparation; skolande vattenfallsstyrelsen ersätta skada, som orsakas genom trädens eller buskarnas borttagande eller genom vållande av styrelsens personal,

att vattenfallsstyrelsen till säkerhet för oförmälda rättigheter må till förmån för den av Kungl. Maj:t och kronan ägda strömfallsfastigheten Söderfors 1² i Älvkarleby socken erhålla servitutsinteckning i egendomen,

att köparen, innan dylik inteckning meddelats, skall vara skyldig att vid överlåtelse av egendomen eller del därav göra förbehåll om ifrågavarande rättigheters bestånd ävensom förbinda ny ägare att vid sådan överlåtelse göra enahanda förbehåll,

att innehavare av annan över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragen elektrisk ledning förbehålles rätt att bibehålla och nyttja densamma utan rätt för köparen till annan ersättning än gottgörelse av ledningens innehavare för skada till följd av förändring, reparation och tillsyn av ledningen ävensom för skada, som förorsakas å kreatur, samt

att i övrigt bestämmelserna i förordningen den 25 maj 1945 (nr 262) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. skola i tillämpliga delar lända till efterrättelse.